

TÜBİTAK - ARDEB
Eğitim Çağrı Programı
“1003-SBB-EGTM-2018-2 Öğretmen Niteliğinin Geliştirilmesi Yoluyla Eğitim Kalitesinin İyileştirilmesi”
Çağrı Metni

1. Genel Çerçeve

Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu kararları, 10. Kalkınma Planı Hedefleri ve Dönüşüm Programı, Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi, Milli Eğitim Kalite Çerçevesi ve Milli Eğitim Bakanlığı Stratejik Planı gibi üst politika belgelerinde sürdürülebilir ekonomik ve toplumsal kalkınma için temel becerilerin ve yetkinliklerin geliştirilmesi ulusal bir öncelik olarak belirlenmiştir. Türkiye'nin orta gelir tuzağını aşması ve üst politika belgelerinde hedeflenen ekonomik ve toplumsal kalkınmayı gerçekleştirebilmesi gelecek kuşaklara kaliteli bir eğitim yoluyla temel becerilerin ve yetkinliklerin kazandırılabilmesine bağlıdır. Son yıllarda eğitim kalitesiyle ilgili tartışmaların büyük ölçüde öğretim programları, seçme ve yerleştirme ile ders kitapları üzerinden yürütüldüğü görülmektedir. Yine aynı dönemde öğretmenlik mesleği genel yeterliklerinin belirlenmiş ve “Öğretmen Strateji Belgesi”nin yayımlanmış olmasına rağmen, öğretmen niteliğinin geliştirilmesi yoluyla eğitim kalitesinin iyileştirilmesi için kanıta dayalı politikalar geliştirmeyi sağlayacak Ar-Ge kapasitesi ve faaliyetleri oldukça sınırlı kalmıştır. Bu nedenle “Öğretmen Niteliğinin Geliştirilmesi Yoluyla Eğitim Kalitesinin İyileştirilmesi” alanında bir çağrı programı oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Eğitim alanındaki bilimsel bilgi birikimi; genel olarak eğitim kalitesinin daha özeldense öğrencilerin başarısının artırılmasında ve başarının sürekliliğinin sağlanmasında öğretmen niteliği ile uygulanan strateji, yöntem ve tekniklerin önemli bir fark yaratabildiğini göstermektedir. Bu alandaki araştırmalar, öğretmen niteliğindeki farklılıkların öğrencilerin başarısı üzerinde ciddi ve kalıcı bir fark oluşturabildiğini ortaya koymakta; öğrencilerin gelişimi ve başarısı üzerinde etkili olabilecek bir eğitim ortamının tasarlanmasında birinci faktörün öğretmen ve öğretmen niteliğinin geliştirilmesi olduğuna dayanak teşkil etmektedir. Öğrencilerde başarıya yönelik oluşan farkın öğretmenin hangi niteliklerinden kaynaklandığı, bu nitelikleri kazandırmak için hangi strateji, yöntem ve tekniklerin nasıl kullanılacağı konusunda araştırmaya dayalı verilerin elde edilmesi; kanıta dayalı politikaları oluşturma sürecini besleyecektir.

Öğretmen niteliğinin geliştirilmesi yoluyla eğitim kalitesinin iyileştirilmesine yönelik, kanıta dayalı eğitim politikaları oluşturabilmek için bu çağrı programının kapsamına giren konular aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- Öğretmenlik mesleği, öğretmenlerin ödev, görev ve rollerine ilişkin algılar,
- Öğretmenlik mesleği genelinde ve/veya alanlar özelinde etkili öğretimi destekleyen strateji, yöntem ve teknikler,
- Öğretmenlik mesleği genelinde ve/veya alanlar özelinde etkili öğretmen nitelikleriyle bu nitelikleri kazandırmada etkililiği test edilmiş, ulusal ölçekte genellenebilir ve kanıtlanmış mesleki gelişim program, strateji ve faaliyetleri.

Bu çağrı programının kapsamı, fiilî olarak öğretmenlik görevinde olanlarla sınırlıdır. Mevcut öğretmen nüfusunun yaklaşık %50'sinden fazlası 10 yıldan daha az deneyime sahiptir. Bu öğretmenlerin, var olan eğilimler de dikkate alındığında, ortalama 20 ile 30 yıl arası bir süre eğitim sistemi içinde fiilî olarak öğretmenlik görevinde kalmaları beklenmektedir. Öğretmen nüfusunun genç olması, sistemin içinde bulunan öğretmenlere odaklı bir programın yaygın etkisinin daha yüksek olmasını sağlayacaktır.

2. Amaç ve Hedefler

Bu çağrının temel amacı, öğretmen niteliğinin geliştirilmesi yoluyla eğitim kalitesinin iyileştirilmesi için öğretmen ve öğretim kalitesini etkileyen faktörlerin ve öğretmen niteliklerinin öğrenci başarısı üzerindeki etkilerinin incelenmesi; öğretmenlere yenilikçi öğretim strateji, yöntem ve teknikleri kazandırmaya yönelik öneriler geliştirilmesidir. Çağrı kapsamında ulaşılması beklenen hedefler ve her bir hedef için odaklanılması gereken hususlar ayrı ayrı aşağıda belirtilmiştir:

a) **Öğretmenlik mesleğine, öğretmenlerin ödev, görev ve rollerine ilişkin algıların neler olduğunun, nasıl şekillendiğinin ve bu algıların eğitim kalitesini nasıl etkilediğinin belirlenmesi; eğitim kalitesini olumlu yönde etkileyen algıların geliştirilmesi için strateji, yöntem, tekniklerle ilgili faaliyetler geliştirilerek test edilmesi:** Bu hedef kapsamında;

- öğretmenlik mesleğine, öğretmenlerin ödev, görev ve rollerine ilişkin algılar ile olguların karşılaştırmalı olarak (öğretmenler ve paydaşlar) değerlendirilmesi,
- belirlenen algıların nasıl şekillendiğinin ve bu algıların eğitim kalitesini nasıl etkilediğinin belirlenmesi,
- eğitim kalitesini olumsuz etkileyen algıların yönetimi ve değiştirilmesi,
- olguların farkındalığının sağlanması ve eğitim kalitesini olumlu yönde etkileyen algıların geliştirilmesi için strateji, yöntem, tekniklerle ilgili faaliyetler geliştirilerek test edilmesi,
- yapılan uygulamaların sınıf içi eğitim öğretim süreçlerine ve öğrencilerin öğrenme çıktılarına etkilerinin belirlenmesi

gerekmektedir.

b) **Uluslararası düzeyde rekabet edebilecek öğretmenin niteliklerinin alanlara/öğretim kademelerine özgü araştırılması ve mevcut mesleki gelişim uygulamalarının bu niteliklere göre incelenmesi:** Bu hedef kapsamında;

- etkili öğretmenlerin niteliklerinin kavramsal olarak tanımlanması/modellenmesi ve bu niteliklerin belirlenmesi,
- etkili öğretmenlerin niteliklerinin sınıf ortamında öğretmen-öğrenci etkileşimini ve öğrencilerin başarısını hangi strateji, yöntem ve tekniklerle nasıl etkilediğinin belirlenmesi,
- mevcut mesleki gelişim çalışmalarının ve/veya hizmet içi eğitim programlarının belirlenen öğretmen niteliklerini geliştirmede etkisinin belirlenmesi,

- öğretmen niteliklerini kazandıracak mesleki gelişim ve veya hizmet içi eğitimi programlarının ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi ve test edilmesi,
- etkili öğretmenlerin niteliklerinin geliştirilmesine yönelik strateji, yöntem, teknik ve faaliyetler geliştirilerek test edilmesi,
- yapılan uygulamaların sınıf içi eğitim öğretim süreçlerine ve öğrencilerin öğrenme çıktılarına etkilerinin belirlenmesi

gerekmektedir.

c) Hizmet içindeki öğretmenlerin iyi uygulamalarının araştırılarak alan eğitim ve öğretimine dönük alan temelli modüllerin geliştirilmesi ve bu modüllerin hizmet içi eğitim sürecinde mesleki gelişim yönünden test edilmesi: Bu hedef kapsamında;

- öğretmenlik mesleği genelinde ve/veya alanlar özelinde eğitim öğretim uygulamalarının ve bu uygulamaların öğrenme çıktıları üzerinde etkilerinin belirlenmesi,
- öğretmenlik mesleği genelinde ve/veya alanlar özelinde etkili öğretim için gerekli niteliklerin kazandırılmasını sağlayacak strateji, yöntem, teknik ve faaliyetler geliştirilerek test edilmesi,
- öğretmen niteliğinin geliştirilmesi için yapılan uygulamaların sınıf içi eğitim öğretim süreçlerine ve öğrencilerin öğrenme çıktılarına etkilerinin belirlenmesi

gerekmektedir.

3. İlgili Destek Programı

Bu çağrı konusu kapsamında önerilecek projelere “1003-Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı” kapsamında destek verilecektir.

4. Çağrıya Özel Hususlar

İlgili mevzuat gereği, Ar-Ge projesi niteliği taşımayan (salt veri toplamaya/durum tespitine yönelik çalışmalar, kurumların rutin olarak yürüttükleri çalışmalar, daha önce gerçekleştirilmiş olan bir çalışmanın sadece kapsamının genişletilerek tekrarlanması niteliğindeki çalışmalar, altyapı oluşturmaya yönelik çalışmalar vb.) proje önerileri birinci aşamada elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir.

Bu çağrı kapsamında önerilecek projelere ilişkin dikkat edilmesi gereken hususlar “Amaç ve Hedefler” bölümünde her bir konu başlığı için ayrıntılı olarak açıklanmıştır. Proje önerilerinin “Amaç ve Hedefler” bölümündeki konu başlıklarından en az birisiyle ilişkilendirilmesi ve bu başlıklardan hangisi/hangileri ile ilişkilendirildiğinin başvuru formunda açıkça belirtilmesi gerekmektedir. Birinci aşama değerlendirmesi sonucunda, çağrı kapsam, amaç ve hedeflerine uygun olmayan proje önerileri elenecek olup ikinci aşamaya geçemeyecektir.

Proje önerileri küçük, orta veya büyük ölçekli olarak hazırlanabilir. Orta ve büyük ölçekli projeler en fazla 1 ana proje ve 3 alt projeden oluşabilir. İkinci aşama proje başvuruları ile birlikte, alt proje tanımlı başvurular için [Protokol](#) Belgesi sunulmalı ve alt projeler başvuru sisteminde de tanımlanmalıdır. Alt proje tanımlı başvurularda, ikinci aşama başvurusu ile sunulan bütçe, ana proje ve alt projeler bazında ayrılmalıdır.

Yukarıda açıklanan genel hususların yanı sıra, bu çağrıya özel olarak aşağıda belirtilen hususların da dikkate alınması gerekmektedir:

- Bu çağrı kapsamında önerilecek projelerin evreni, fiili olarak öğretmenlik görevini yürütenler ile sınırlıdır.
- Öğretmen niteliklerinin alanlara/öğretim kademelerine özgü araştırılması ve mevcut mesleki gelişim uygulamalarının bu niteliklere göre incelenmesi ile hizmet içindeki öğretmenlerin iyi uygulamalarının araştırılarak alan eğitim ve öğretimine dönük alan temelli modüllerin geliştirilmesi ve bu modüllerin hizmet içi eğitim sürecinde mesleki gelişim yönünden test edilmesini hedefleyen proje önerileri bir alanın sadece bir veya birkaç konusu ile sınırlı olamayacağı gibi sadece bir sınıf düzeyi ile de sınırlı olamaz. Sadece bir veya birkaç konunun öğretimi için öğretmen niteliklerini geliştirmeyi ya da sadece bir sınıf düzeyinde öğretimi için öğretmen niteliklerini geliştirmeyi hedefleyen proje önerileri değerlendirmeye alınmaz.
- Bu çağrı kapsamında önerilecek projelerin, kanıta dayalı eğitim politikaları oluşturma sürecine katkı sunması gerektiği dikkate alındığında, proje sonuçlarının ülke genelinde uygulanabilir olması gerekmektedir. Bu nedenle sonuçların genellenebilirliğini sağlayacak örneklem seçimi, iç ve dış geçerlik konularında genellenebilirliği somut bir şekilde açıklayacak yeterlikte bilgi sunulması gerekmektedir.
- Öğretmen niteliklerinin geliştirilmesine yönelik yapılacak uygulamalar; öğretmen niteliklerinin yanında, sınıf ortamına yansımaları, öğrenci başarısı üzerindeki etkileri ve bunların kalıcılıklarının test edilmesini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Önerilecek projelerin, proje amacı ile ilgili sistematik bir içerik analizi ve/veya meta analiz ve sağlam bir kuramsal altyapı içermesi beklenir. Ancak salt durum tespiti, içerik analizi ve/veya meta analiz yapılması tek başına bir proje olarak kabul edilemez.
- Önerilecek projelerin öğretmen niteliğinin geliştirilmesi yoluyla eğitim kalitesinin iyileştirilmesi alanında geniş kapsamlı ve sistematik içerik analizleri ve/veya meta analizler yapmaları, bu analizlerin öğretmen etkisini belirlemeye yönelik girdi temelli (çoğunlukla regresyon modellemeleri kullanan) çalışmalardan ziyade, süreç temelli (deneysel veya eylem araştırmaları) çalışmaları da kapsayacak şekilde tasarlanması beklenmektedir.
- Proje kapsamındaki iş paketlerinin büyük ölçüde proje ekibi tarafından yapılması beklenmektedir.
- İkinci aşama başvurularında sunulması gerekli olan [Yasal/Özel İzin Belgesi](#) ile [Etik Kurul Onay Belgesi](#) nin alınmasında yaşanabilecek aksaklıklar göz önünde bulundurularak, söz konusu belgelerin temin sürecinin ilgili tüm kurum/kuruluşlarla irtibata geçilerek ivedilikle başlatılması önerilmektedir.

5. Çağrı Takvimi

	Çevrimiçi Başvuru Sistemi Kapanış Tarihi	Elektronik Başvuru Çıktısının Gönderilmesi İçin Son Tarih*
Birinci Aşama	22.06.2018 17:30	29.06.2018 17:30
İkinci Aşama	09.11.2018 17:30	23.11.2018 17:30

* Elektronik başvuru çıktısının ıslak imzalı nüshasının belirtilen tarih ve saate kadar Kurumumuza ulaştırılması gerekmektedir.

6. Ek Belgelere Referanslar

- [1003 Destek Programı Web Sayfası](#)
- [1003 Destek Programı Bilgi Notu](#)
- [1003 Destek Programı Başvuru Formları](#) (*)
- [1003 Öncelikli Alanlar Ar-Ge Projeleri Destekleme Programı Usul ve Esasları](#)
- [1003 Proje Önerisi Deęerlendirme Formu](#)
- [Yasal/Özel İzin Belgesi Bilgi Notu](#)
- [Etik Kurul Onay Belgesi Bilgi Notu](#)
- [TÜBİTAK Çağrı Planlaması](#)

(*) 1003 programına ait başvuru formları güncellenmiştir. Birinci ve ikinci aşama başvuruları sırasında güncel formların kullanılmaması halinde proje önerileri değerlendirmeye alınmayacaktır. Güncel başvuru formlarına ulaşmak için lütfen [tıklayınız](#).

7. İrtibat Bilgileri

Neslihan KARA TAYMAZ

Tel	0312 298 12 81
E-posta	neslihan.kara@tubitak.gov.tr

Serkan Fatih ORAKÇI

Tel	0312 298 12 78
E-posta	fatih.orakci@tubitak.gov.tr

Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Destek Grubu (SOBAG)